

Taloussosiaalityön Satsaa ja säästä -malli

Tulevaisuuden sote-keskus Kainuuseen – Helposti lähelläsi (HELLÄ) – hanke (2020–2023)

Satsaa ja säästä –mallin teoreettiset lähtökohdat

EKOSOSIAALINEN TALOUSSOSIAALITYÖ

Taloudellista toimintakykyä vahvistava tuki sosiaalityössä (Viitasalo 2019)

KOHTAAMISENA

Asiakkaiden elämämaailmaan
liittyvä kontekstimekanismi

TYÖMENETELMÄNÄ

Tuen tarjoamisen
kontekstimekanismi

ASIANAJONA

Yhteiskunnallinen
kontekstimekanismi

Taloussosiaalityössä vaikuttavia kontekstimekanismeja (Viitasalo 2021); KAIMEr teoria (Blom & Morén 2010)

PSYKOSOSIAALINEN TUKI

TALouden OHJAUS JA NEUVONTA

EKOSOSIAALINEN SIVISTYS

LOVING

HAVING

DOING

BEING

HYVINVOINNIN ULOTTUVUUDET (Allardt 1976; Helne & Hirvilammi 2021)

Tulevaisuuden sote-keskus Kainuuseen – Helposti lähelläsi (HELLÄ) – hanke (2020–2023)

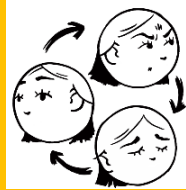
Satsaa ja säästä – mallin moduulit

Elämäntilanne

Elämäntilanteen
kokonaisuuden
kartoitus

Tunnesuhde rahaan

Asiakkaan
rahasuhteen
juurisyiden
tiedostaminen

Tulot ja menot

Raha-asioiden
kokonaistilanteen
selvittäminen,
velka-asioiden
selvittely ja
järjestely

Arjen valinnat

Ekologisen
elämäntavan
perustan luominen

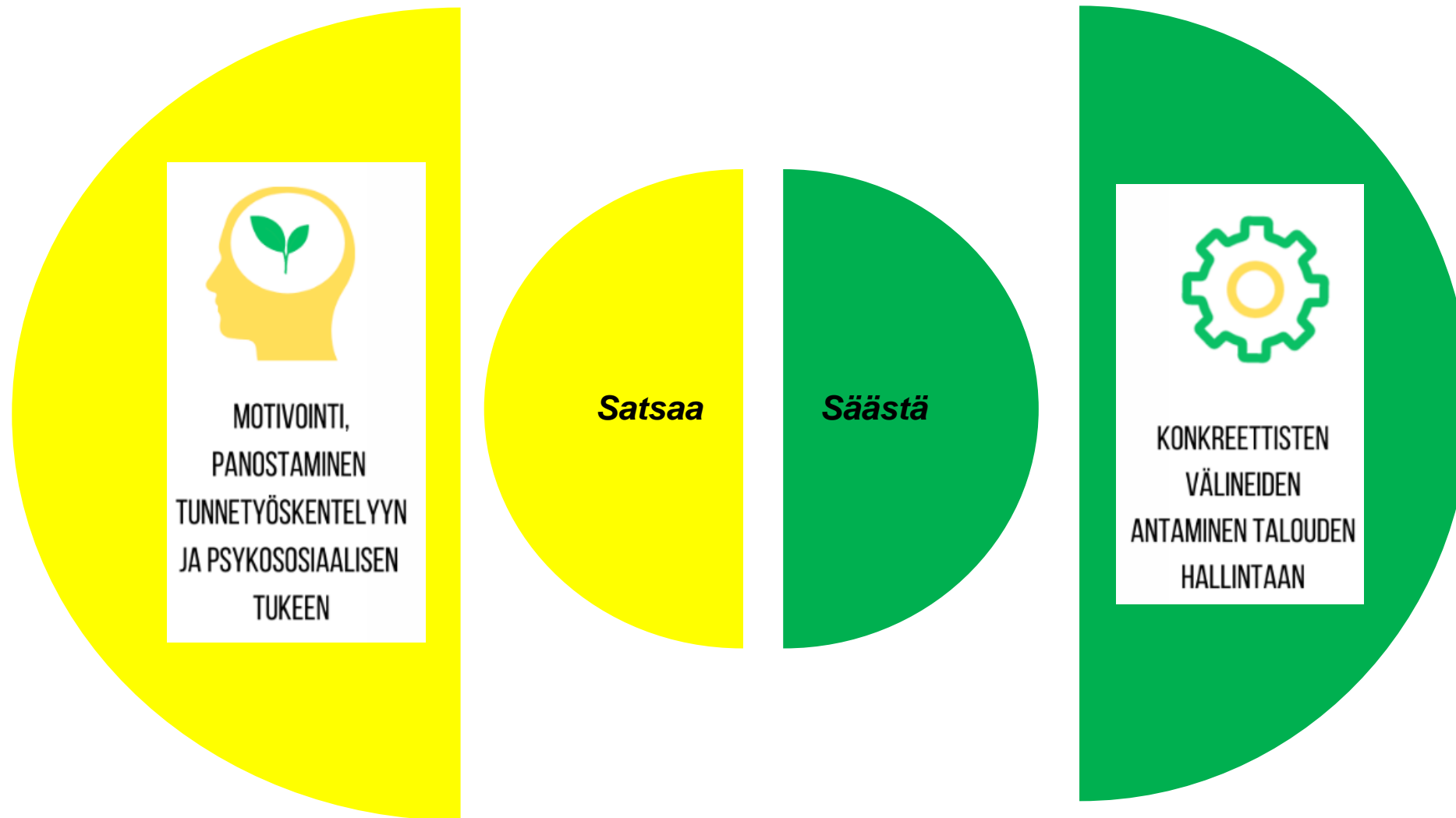
Tulevaisuus- työskentely

Vastuullisuus,
kohtuullisuus,
omaan
tulevaisuuteen
luottaminen

Satsaa ja säästä -mallin ulottuvuudet

ELÄMÄNTILANNE

TAVOITTEET

ELÄMÄNTILANTEEN KOKONAISUUDEN KARTOITUS

TALOUSTILANTEeseen VAIKUTTAVIEN TILANNETEKIJÖIDEN JA ASIAKKAAN
VOIMAVAROJEN SELVITTÄMINEN

TARKKOJEN TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN ASETTAMINEN JA SUUNNITELMAN
LUOMINEN

Asiakasprosessin alussa käydään läpi Elämäntilanne-moduulia, jonka tavoitteena on elämäntilanteen kokonaisuuden kartoitus. Tavoitteena on johdattaa asiakas pohtimaan elämäänsä oman taloudellisen tilanteensa näkökulmasta. Mallin keskeisenä ideana on toimia voimavaralähtöisen sosiaalityön mukaisesti. Vahvuuksien ja voimavarojen tunnistamisella on suuri merkitys, koska se herättää toivoa ja uskoa positiiviseen muutokseen. Asiakkaan motivointi muutokseen ja tulevaisuuteen vuorovaikutuksen ja suhdetyöskentelyn avulla ovat tämän moduulin tärkeimpiä tehtäviä.

TUNNESUHDE RAHAAN

TAVOITTEET

ASIAKKAAN RAHASUHTEEN JUURISYIDEN TIEDOSTAMINEN

RAHAAN LIITTYVIEN KOKEMUSTEN, AJATUSTEN JA TUNTEIDEN REFLEKTOINTI, OMAN
RAHASUHTEEN JUURISYIDEN TUNNISTAMINEN

RAHAAN LIITTYVIEN KOKEMUSTEN, AJATUSTEN JA TUNTEIDEN JÄSENTÄMINEN JA
TYÖSTÄMINEN

Tunnesuhde rahaan -moduulin keskeisenä ajatuksena on oppia havaitsemaan rahaan liittyvien tunteiden vaikutus omaan taloudelliseen tilanteeseen. Olennaista on tunnistaa taloudenhallinnan ongelmien juurisyyt. Rahaan kohdistuvan tunnesuhteen taustalla voi olla sekä positiivisia että negatiivisia kokemuksia ja lapsuudessa opittuja ajatus- ja käyttäytymismalleja. Rahankäyttöön voi liittyä yhteisöllisyyden ja osallisuuden tunteita sosiaalisissa tilanteissa sekä jännityksen hakeminen ja mielialan piristäminen. Taloudellisen tilanteen vaikeutuminen voi aiheuttaa häpeää ja ahdistusta. Häpeä vaikeuttaa avun hakemista ja tilanteen selvittämistä. Tässä moduulissa huomioidaan myös päihde- ja huumeriippuvuudet. Rahapelaaminen on erityisesti tärkeä ottaa puheeksi.

TULOT JA MENOT

TAVOITTEET

RAHA-ASIOIDEN KOKONAISTILANTEEN SELVITTÄMINEN, VELKA-ASIOIDEN SELVITTELY JA JÄRJESTELY

MIELENKIINNON HERÄTTÄMINEN OMAA TALOUTTA KOHTAAN

TULOJEN JA MENOJEN SEURANNAN HARJOITTELU JA RUTIINIEN LUOMINEN
SOPIVIEN TYÖKALUJEN AVULLA

Tulot ja menot -moduulissa asiakkaan kanssa käydään läpi raha-asioiden kokonaistilanne. Moduulin perustehtävänä on löytää ja soveltaa sopiva työkalu tulojen ja menojen laskemiseen asiakkaan kanssa. Eri tahojen kehittämät budjettilaskurit voivat olla avuksi. Ensisijaisena tavoitteena on auttaa asiakas hahmottamaan kuukausittaiset tulonsa ja menonsa. Toisena tavoitteena on löytää sopiva työkalu asiakkaan pitkäaikaiseen käyttöön. Tulojen ja menojen selvittäminen on edellytys erilaisille velkojen järjestämismuodoille, kuten velkajärjestelylle.

ARJEN VALINNAT

TAVOITTEET

EKOLOGISEN ELÄMÄNTAVAN PERUSTAN LUOMINEN

OMAA ARKEEN JA KULUTUSTOTTUMUKSIIN KUULUVIEN KÄYTTÄYTYMISMALLIEN

REFLEKTOINTI

EETTISESTI KESTÄVÄ KULUTUS JA YMPÄRISTÖÄ SÄÄSTÄVIEN VALINTOJEN

KÄYTTÖÖNOTTO

Arjen valinnat -moduulissa keskitytään asiakkaan arjen tottumuksiin ja jokapäiväisiin valintoihin. Moduulissa huomion kohteina ovat asuminen, ruoka, liikenne ja matkailu sekä tavarat ja hankinnat. Tavoitteena on tarkastella asiakkaan elämäntapoja tarkemmin ja pohtia niiden vaikutuksia hänen taloudelliseen tilanteeseensa. Asiakasta rohkaistaan pohtimaan tottumuksiaan ja löytämään uusia toimintatapoja arkeen. Moduulissa tulee vahvasti esiin elämäntavan ekologisuus.

TULEVAISUUSTYÖSKENTELY

TAVOITTEET

VASTUULLISUUS, KOHTUULLISUUS, OMAAN TULEVAISUUTEEN LUOTTAMINEN

TIETOISUUSTAITOJEN LISÄÄNTYMINEN JA IRTIKYTKEYTYMINEN HALUIHIN
PERUSTUVASTA KULUTTAMISESTA

ELÄMÄN MERKITYKSELLISEKSI KOKEMINEN MUUN KUIN KULUTUKSEN KAUTTA

Tulevaisuustyöskentely-moduuli toimii koko palvelun läpileikkaavana teemana. Tässä moduulissa käytetään välineenä tehtäviä, joissa mietitään konkreettisia keinoja halutun tulevaisuuden saavuttamiseksi. Tämä edellyttää konkreettisten tavoitteiden pilkkomista pienempiin osiin. Tulevaisuustyöskentely-moduulissa hyödynnetään myös luontolähtöisiä menetelmiä.

Tunnesuhde rahaan

Rahatarina

Aikajana Rahatarina-pohdinnan tueksi
 Millaista kuluttaminen tai rahankäyttö on ollut lapsuudessa?
 Miten raha on näyttäytynyt elämän eri vaiheissa?
 Muistosi sanonnoista, lähipiirin kulustottumuksista tai omista rahamuistoista

Arjen valinnat

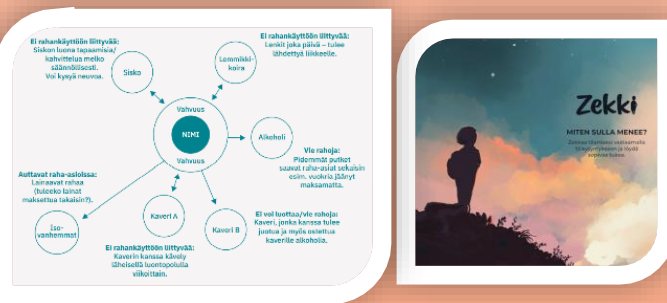
Välttämätön, tarpeellinen vai turha - peli

Elämäntilanne

ECOMAP

ZEKKI -testi

Tulot ja menot

Budjettilaskurit

Penno

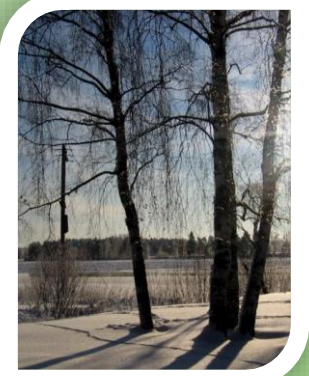
Tulot
1 Nettotulot (palkka tms)
2 Työttömyyspäiväraha
3 elatusapu/tuki
4 lapsissa
5 asumistuki
6 äitius- ja isyysraha
7 eläke
8 opintotulot
9 muu tulo
10 Tulot yhteensä
11
12
13
14 Arkimenot
15 Ruoka
16 Puhelin ja netti
17 Kodinkoneet, huonekalut ym. kodin kestohyödykkeet
18 Paperit, pesuaineet ym. kodin kertakäyttöiset hyödykkeet
19 Vaatteet, kengät ja laukut ym.
20 Henkilökohtainen hygienia
21 Lääkärikäynnit, lääkkeet ja terveydenhoito

Tulevaisuustyöskentely

Aikajänne - tehtävä

Asiakaskohtaamisia luontoympäristöissä

Lähteet

- Aikajänne -tehtävä. Esimerkkitaulukko työikäisille. Takuusäätiö. https://www.takuusaatio.fi/wp-content/uploads/2020/12/aikajanne_yli55-1.pdf
- AIKUMETOD: Voimavaralähtöinen asiakastyö. Mallinnus aikuissosiaalityön käytäntöön (2022). Jyväskylän yliopisto. Kokkolan yliopistokeskus Chydenius. https://www.chydenius.fi/fi/sosiaalitieteet/kuvat-ja-tiedostot/mallinnukset/voimavaralahtoinen_asiakastyo.pdf
- AIKUMETOD: Yhteisölliset ja luontolähtöiset menetelmät aikuissosiaalityössä. Tuletko toimistolle vai mennäänkö metsään? (2022). Jyväskylän yliopisto. Kokkolan yliopistokeskus Chydenius. https://www.chydenius.fi/fi/sosiaalitieteet/kuvat-ja-tiedostot/mallinnukset/yhteiso_ja_luontolahtoiset_menetelmat_aikuissosiaalityossa.pdf
- Allardt E. (1976). Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Porvoo: WSOY.
- Asiakkaan tukeminen ja kohtaaminen talous- ja velka-asioissa. Työkalu-pakki. Takuusäätiö. https://www.takuusaatio.fi/wp-content/uploads/2022/03/Tyokaluja_yksilotyohon.pdf
- Blom B. & Morén S. (2010). "Explaining Social Work Practice – The CAIMeR Theory." Journal of Social Work 10(1): 98–119.
- Budjettilaskuri. Takuusäätiö. <https://www.takuusaatio.fi/hallitserahojasi/omien-tulojen-ja-menojen-seuranta/budjettilaskuri/>
- Helne, T. & Hirvilampi, T. (2021). Puristuksissa? Nuoret ja kestävä hyvinvoinnin ehdot. Helsinki: Kelan tutkimus. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/331450/Puristuksissa_saavutettava.pdf
- Penno sovellus. Takuusäätiö. www.penno.fi
- Penno-työkirja. Takuusäätiö. <https://www.takuusaatio.fi/palvelut-ja-materiaalit/penno/>
- Viitasalo, K. (2019). Mistä taloussosiaalityössä on kyse? Teoksessa Zechner, M., Karjalainen, S. & Viitasalo K. (toim.) Avauksia taloussosiaalityöstä. Kokkola: Jyväskylän yliopisto, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius, 8–15. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/64919/978-951-39-7780-1.pdf>
- Viitasalo, K. (2021). Taloudellisen kyvykkyyden vahvistaminen ja mekanismit sosiaalityössä. Teoksessa A-L Matthies, A-R Svenlin & K Turtiainen (toim.), Aikuissosiaalityö: Tieto, käytäntö ja vaikuttavuus. Helsinki: Gaudeamus, 218–230. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/340671/Viitasalo_K_Taloudellisen_kyvykkyyden_vahvistaminen_ja_mekanismi_sosiaalityoss.pdf
- Välttämätön, tarpeellinen vai turha -peli. Takuusäätiö. <https://h5p.org/h5p/embed/649225>
- Zekki - miten sulla menee? Digipalvelu nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi. <https://www.zekki.fi/>

